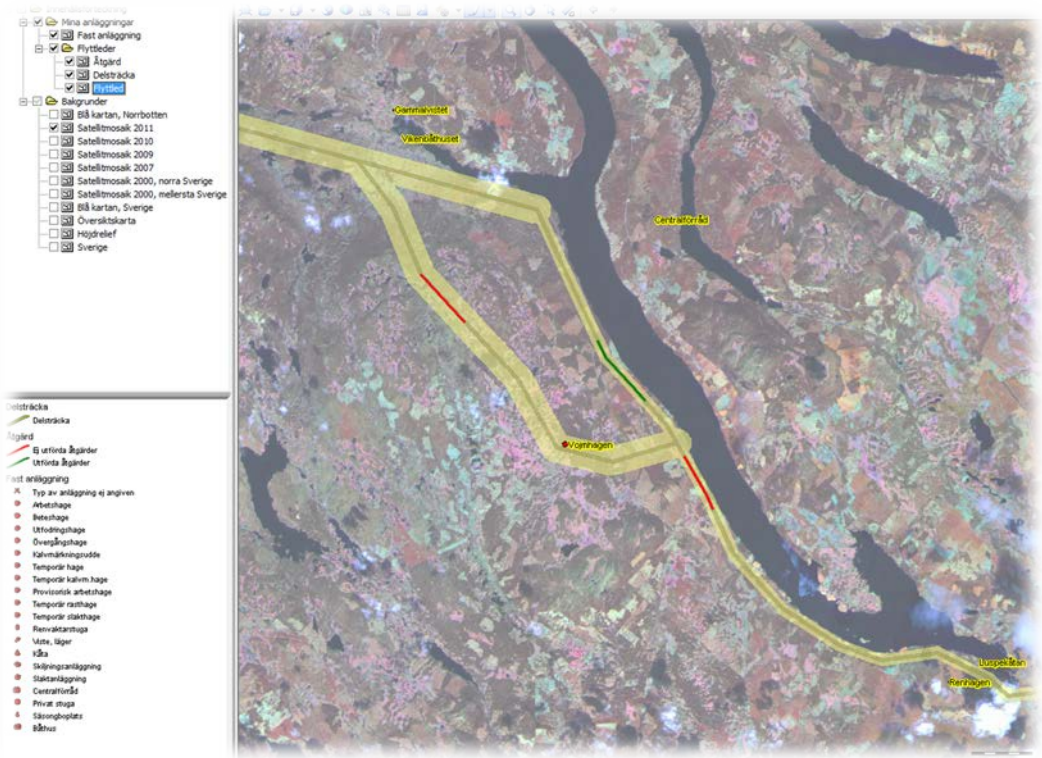
Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

RENBRUKSPLAN

version mars 2017

Manual

Mina anläggningar

Ägare
Sametinget

Ansvariga personer
Per Sandström
Bengt Näsholm
Leif Jougda
Åke Sjöström
Stefan Sandström

Förslag och synpunkter skickas till
Leif Jougda
leif.jougda@gmail.com

Sametinget

Versionshantering

Versionsnr	Datum	Ändring och orsak	Ansvarig
1.0	120628	Ny manual	Stefan Sandström, Bengt Näsholm, Per Sandström

Innehåll

Förord 3
1. Redigera mina anläggningar 4
2. Ny flyttled 5
3. Ny delsträcka (flyttled) 7
4. Ny åtgärd (delstäcka) 10
5. Ny fast anläggning 15
6 Lägg till mina anläggningar 19
7 Exportera mina anläggningar 20
8 Importera mina anläggningar 22
8.1 Importera från egen sameby 22
8.2 Importera från annan sameby 24
9. Skapa rapport 26
10. Övrigt 28

Förord

Denna manual beskriver hur samebyn själv kan digitalisera och upprätta en databas med information om sin fasta anläggningar och flyttleder i RenGIS.

Arbetsförfarandet med "Mina anläggningar" följer den struktur som utarbetats för Sametingets databas iRenmark. Verktyget ger samebyn kontrollen över att upprätthålla en kontinuerligt uppdaterad version av sina anläggningar. Det kan vara viktigt för en sameby att uppdatera sina flyttleder i samband med att man karterar sina betesland, eller utifrån ny information från GPS-försedda renar, eller pga. plötsliga förändringar av annan markanvändning. Att ha en uppdaterad version av sina anläggningar i samband med samråd och miljökonsekvensarbeten är givetvis av största vikt. Förhoppningen är därför att ett arbetssätt utvecklas så att samebyns aktiva ajourhållning av sina anläggningar snabbt ska kunna föras in i Sametingets publika databas iRenmark.

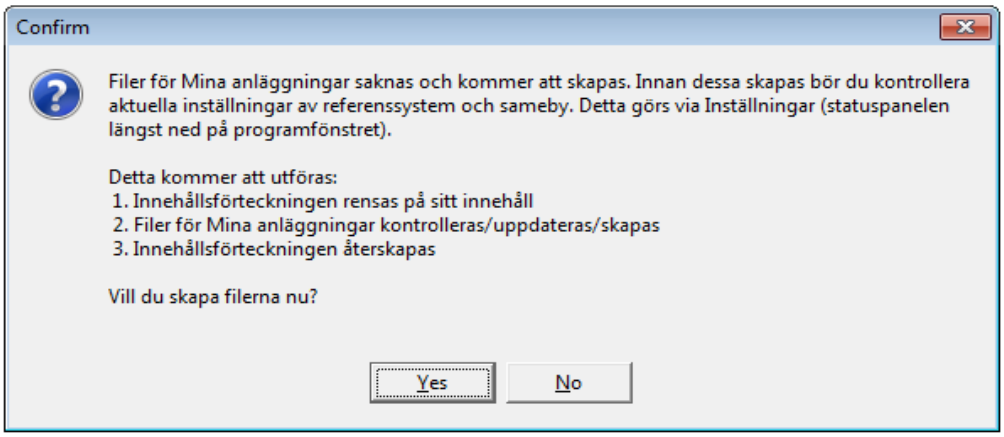
Definiering, utveckling och finansiering av verktyget har skett inom ramen för projektet "Renskötselns anpassning till klimatförändringar" under ledning av Vilhelmina Norra sameby och finansierat av Sametinget.

1. Redigera mina anläggningar

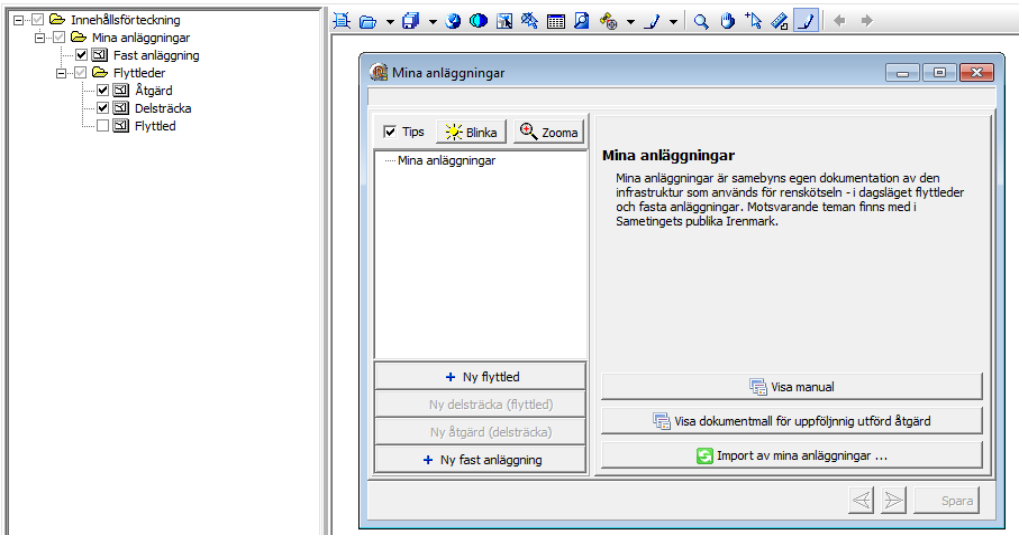
Funktionen för att redigera ”mina anläggninar” nås via verktygsfältet i övre kanten av RenGIS-fönstret. Klicka på den lilla svarta pilen bredvid penn-symbolen och välj sedan ”Redigera mina anläggninar”.

Första gången man öppnar funktionen kommer nedanstående meddelande att visas på skärmen. Det beror på att RenGIS måste skapa de filer och mappar som krävs för att använda funktionen.

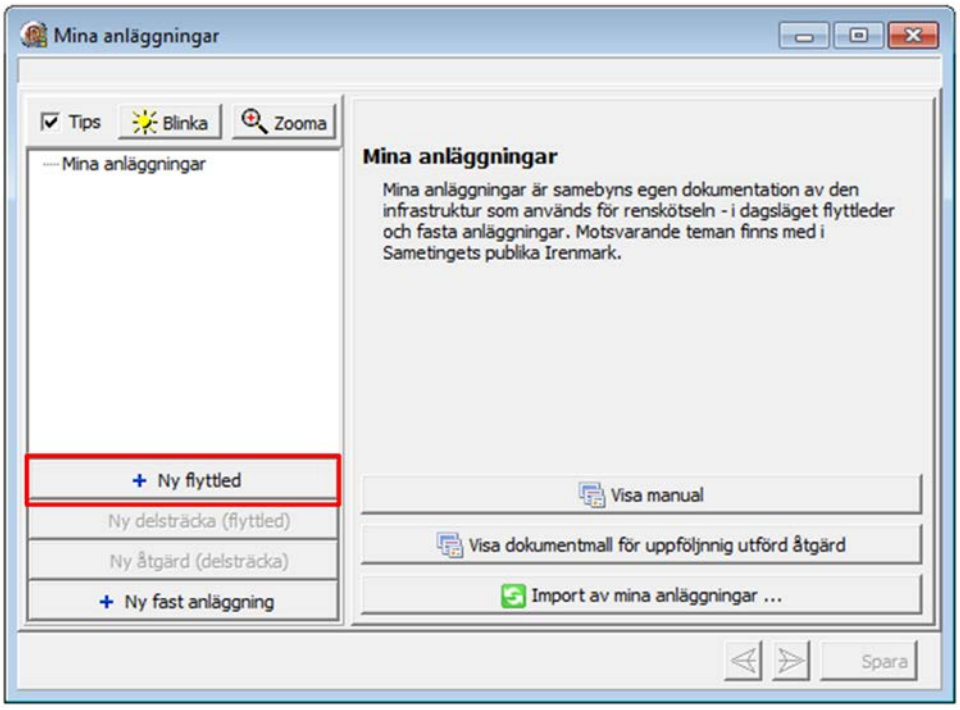
Läs igenom meddelandet där det står vad som kommer utföras av RenGIS. Klicka därefter på Ja för att starta processen.

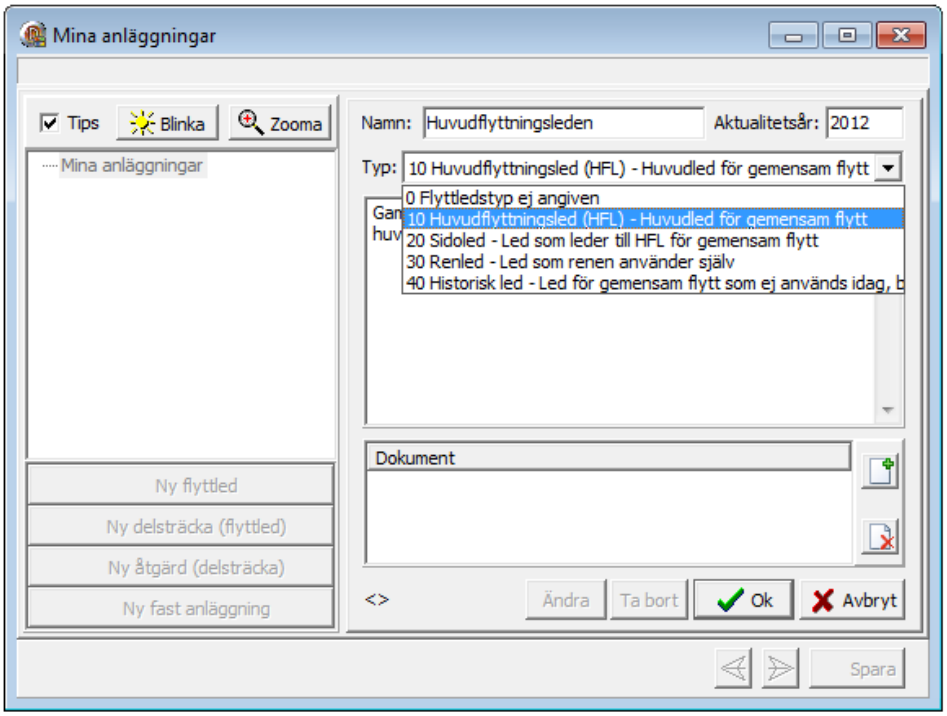
När det är gjort öppnas arbetsfönstret för redigeringen av ”Mina anläggningar”. Samtidigt syns ”Mina anläggningar” i RenGIS innehållsförteckning.

2. Ny flyttled

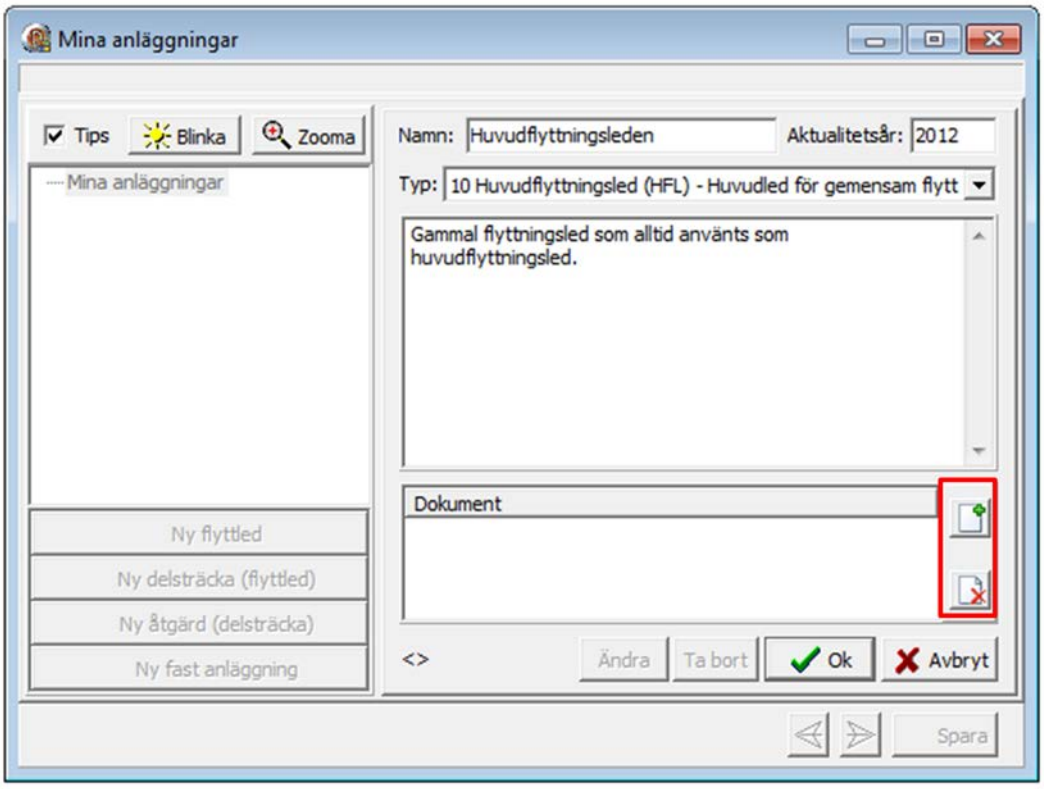
När arbetsfönstret är öppet är det möjligt att börja lägga in flyttleder och fasta anläggningar.

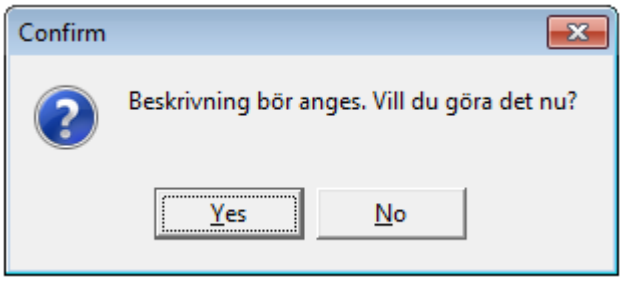
Vill man lägga till en flyttled klickar man på knappen med motsvarande namn, här ovan markerat med rött.

När det är gjort ska informationen om flyttleden fyllas i fälten. Vilket namn används för flyttleden? Vilket år ska gälla som aktualitetsår (Hur pass uppdaterad är informationen)? Under rubriken ”Typ” väljer man ur en rullista den typ av flyttled som avses.

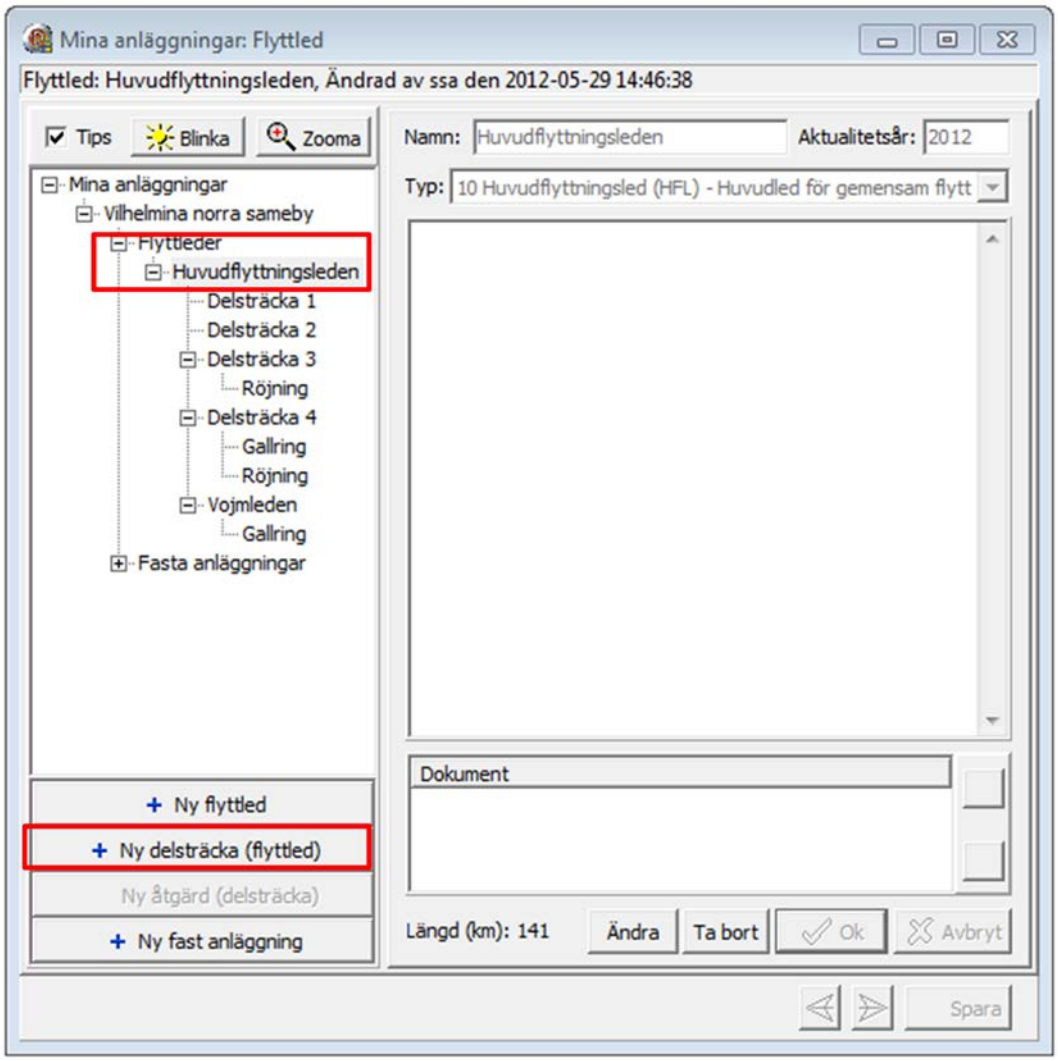
Därefter finns möjligheten att skriva in en kortare eller längre text som närmare beskriver flyttleden. Om ingen beskrivning görs kommer RenGIS att automatiskt ställa nedanstående fråga.

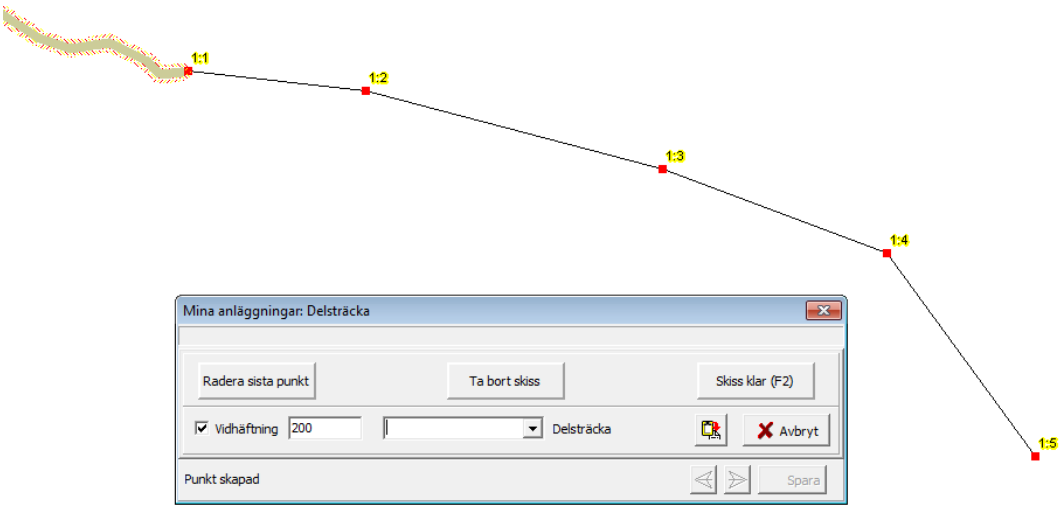
En beskrivning bör göras, men man kan i detta läge välja att svara ja eller nej genom att klicka på respektive knapp. Det är givetvis fortfarande möjligt att lägga in beskrivningen senare om man så vill. Avslutningsvis finns en funktion (rödmarkerat) som gör det möjligt att lägga till eller ta bort dokument från beskrivningen. Det kan exempelvis röra sig om textdokument eller bilder.

3. Ny delsträcka (flyttled)

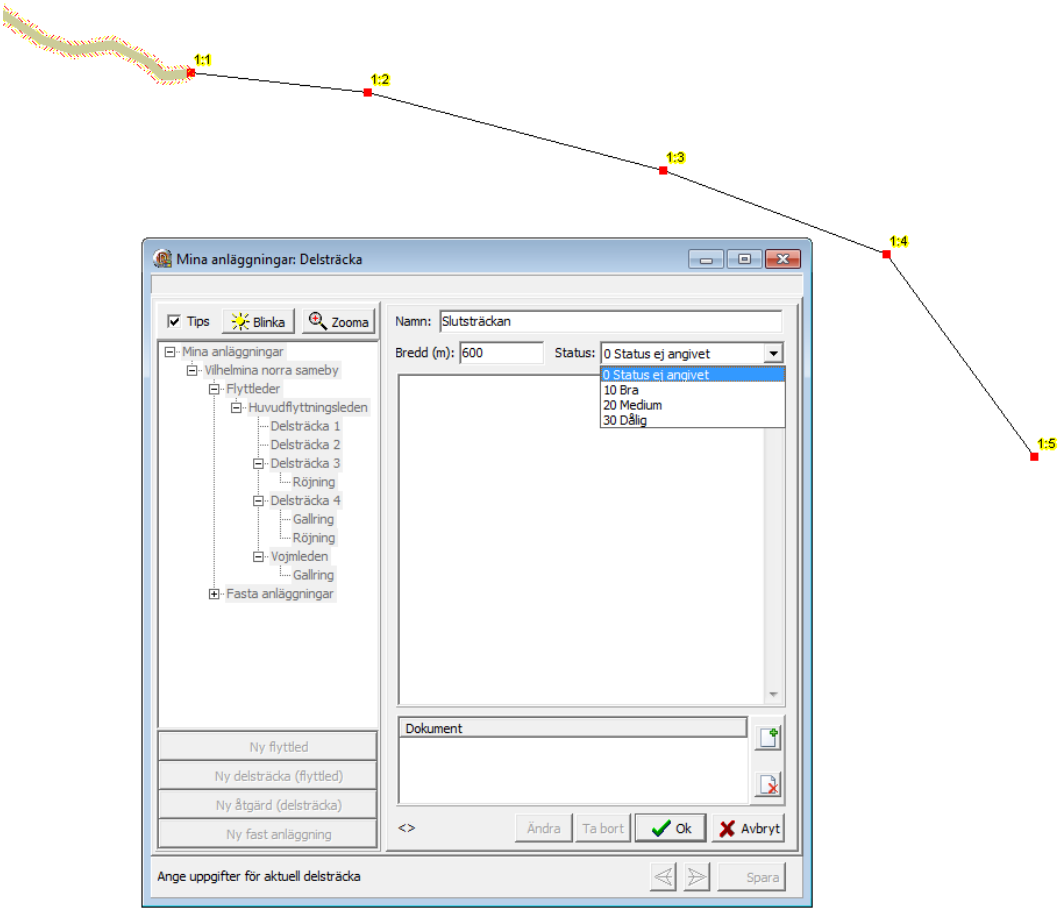
När en flyttled registrerats under ”Mina anläggningar” kan man börja registrera och beskriva de olika delsträckorna som flyttleden består av. Det är alltså inte möjligt att registrera delsträckor innan en flyttled registrerats.

För att registrera en delsträcka börjar man med att markera den flyttled som delsträckan hör till. I exemplet ovan kallas flyttleden Huvudflyttningsleden. När flyttleden är markerad öppnas möjligheten att klicka på knappen ”Ny delsträcka (flyttled)”. Klicka på denna för att registrera en delsträcka.

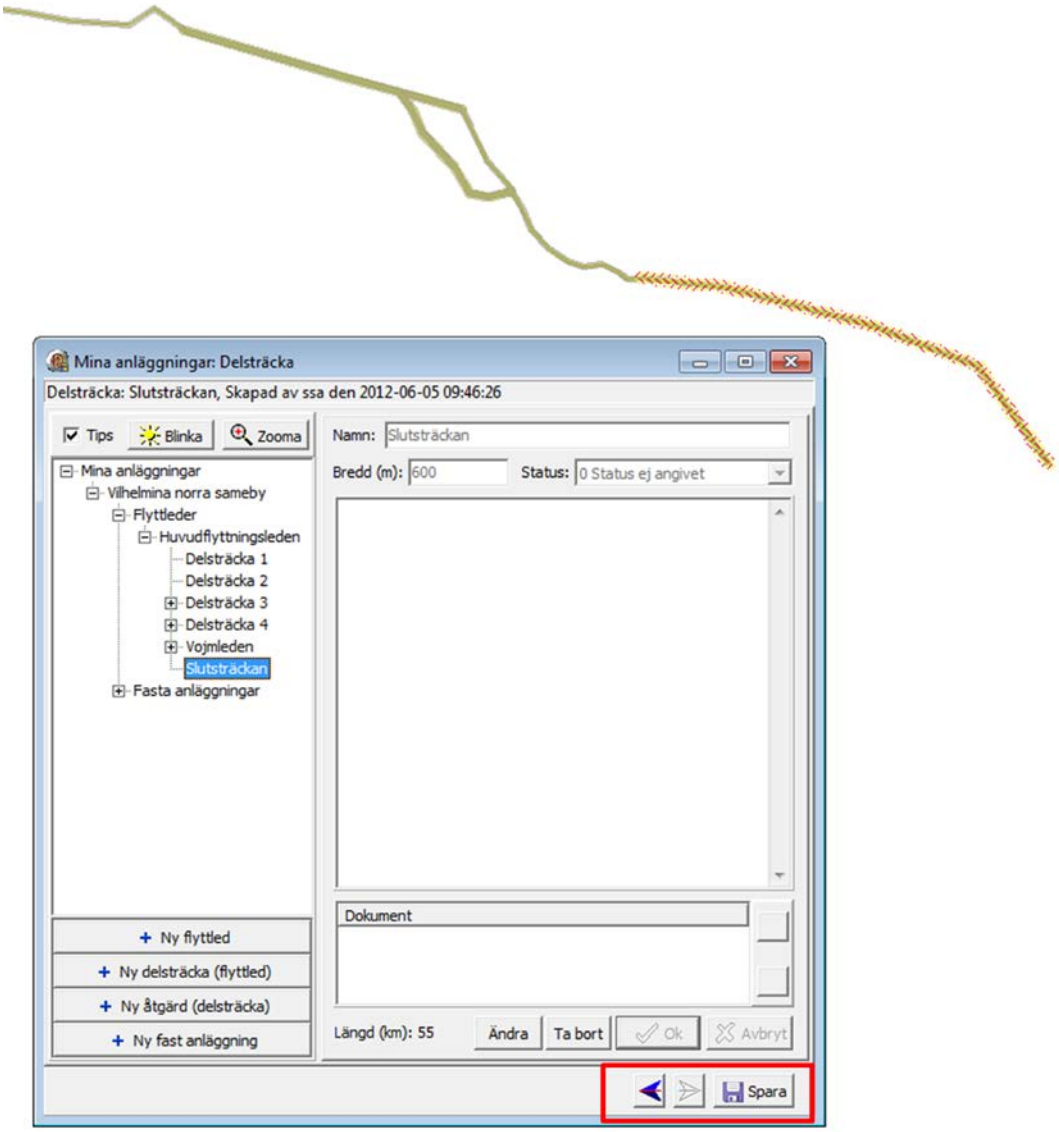

Nu kan du rita ut delsträckan genom att placera ut punkter med muspekaren. När delsträckan är klar klickar man på ”Skiss klar”, men det är också möjligt att radera delsträckan (Ta bort skiss) eller att ta bort punkterna en och en med början från slutet (Radera sista punkt).

När man klickat på Skiss klar öppnas ett fönster där informationen om den aktuella delsträckan ska fyllas i. Detta görs på ungefär samma sätt som för

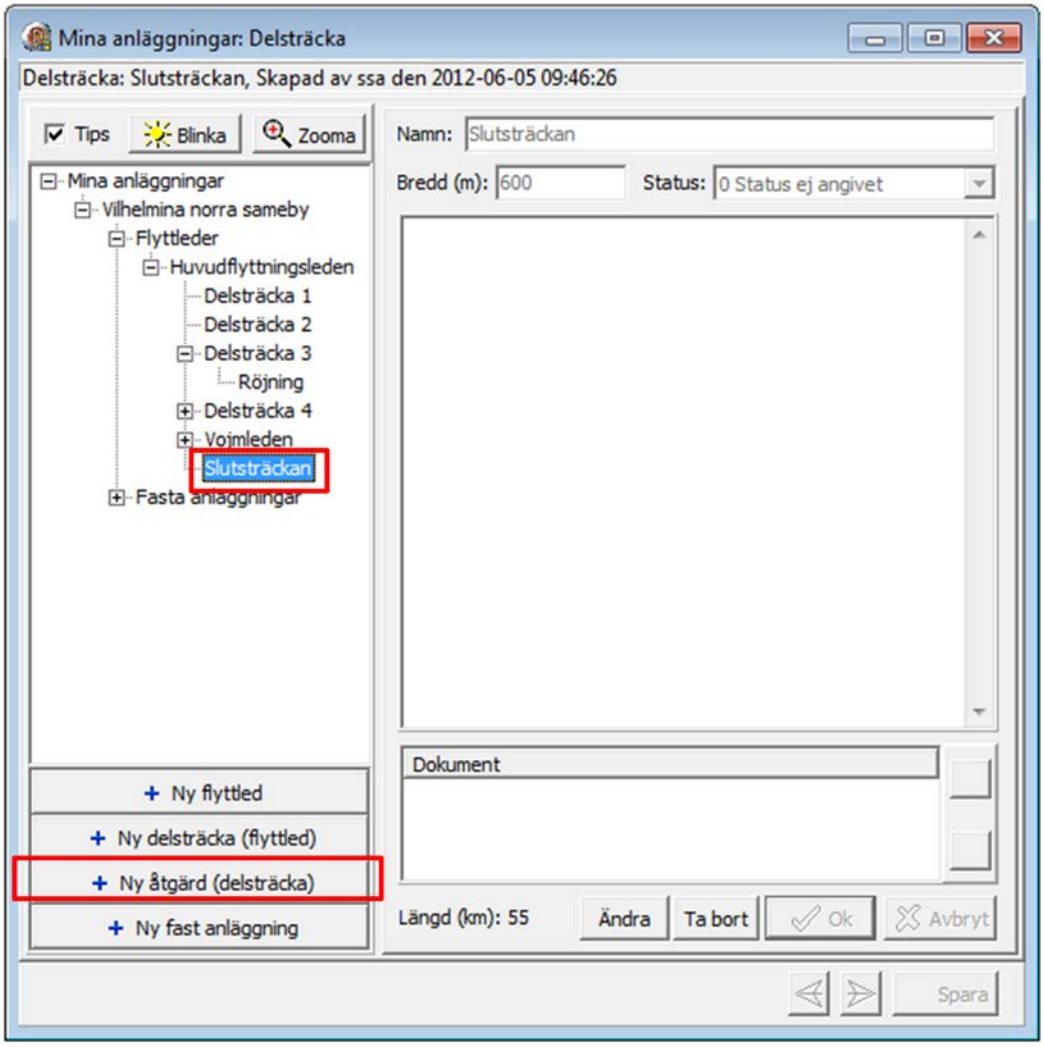
flyttleden. I detta fallet anges först namnet på delsträckan. Sedan anges bredden i meter. Ange denna så noga som möjligt eftersom den RenGIS kommer att rita ut delsträckan på kartan med den bredd som angetts. Notera delsträckans status genom att utnyttja rullistan. Skriv därefter in en eventuell beskrivning och/eller koppla dokument till delsträckan på samma sätt som beskrivits för flytleden. Avsluta med att klicka på Ok.

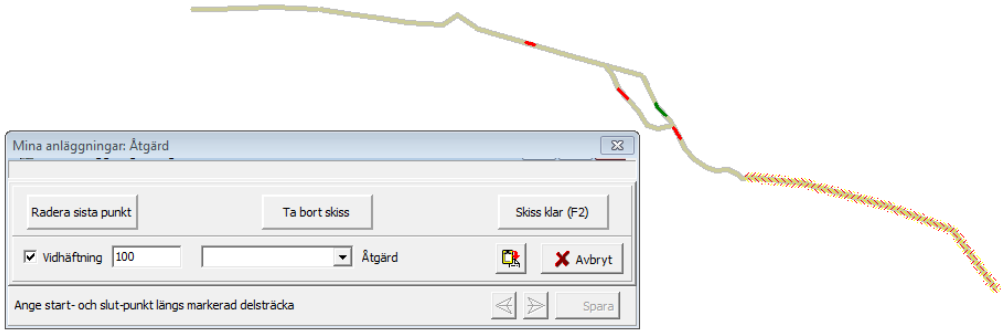
Även om du klickat på Ok så är inte delsträckan sparad ännu. För att spara klickar du på motsvarande knapp i nedre högra hörnet. Du kan också använda pilarna i samma hörn för att ångra eller lägga tillbaka delsträckor du just redigerat. När man klickat på Spara är delsträckan sparad och du kan stänga ner programmet utan att förlora några data.

4. Ny åtgärd (delsträcka)

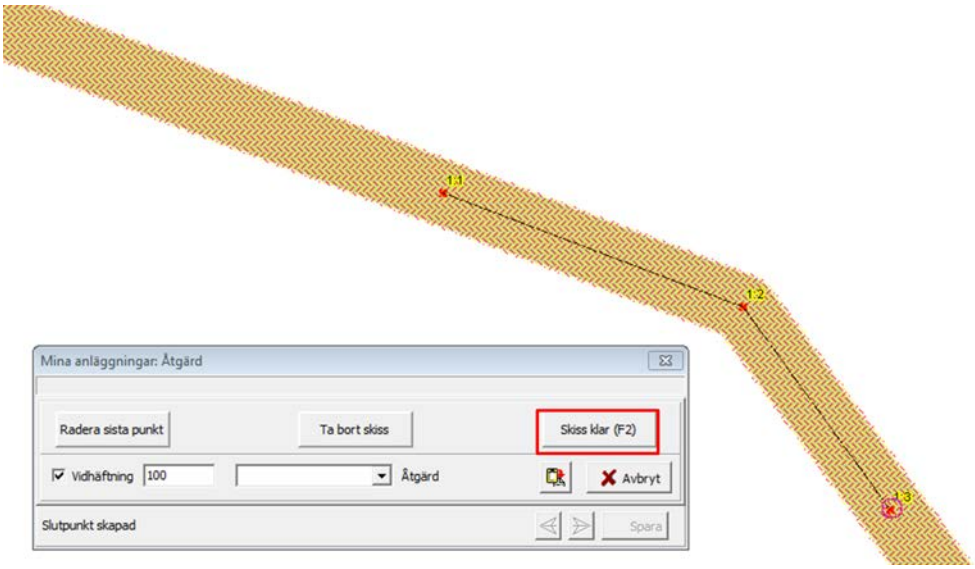
En delsträcka av flyttleden fungerar i vissa fall inte optimalt, ibland exv. beroende på förtätning av vegetation. I sådana fall skulle det vara önskvärt att markägaren utför röjning eller gallring. När en delsträcka registrerats under ”Mina anläggningar” kan man börja registrera och beskriva de olika åtgärderna som skulle behöva utföras på delsträckan. Det är alltså inte möjligt att registrera åtgärder innan en delsträcka registrerats.

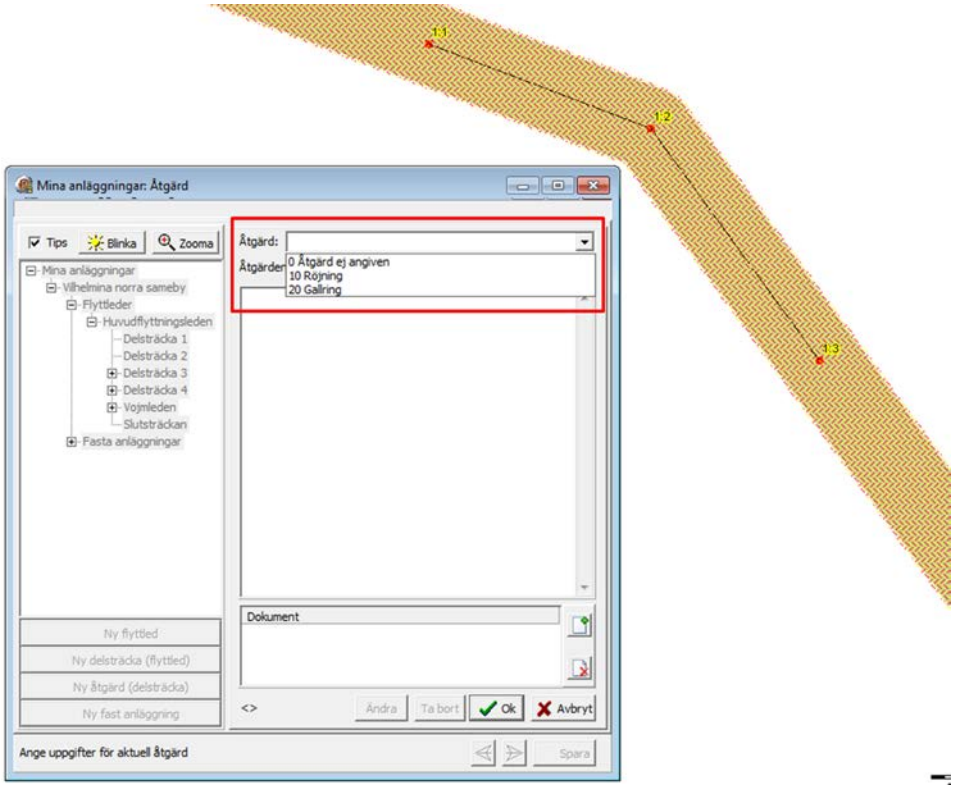
Markera först den delsträcka där åtgärden behöver utföras. Klicka sedan på knappen ”Ny åtgärd”.

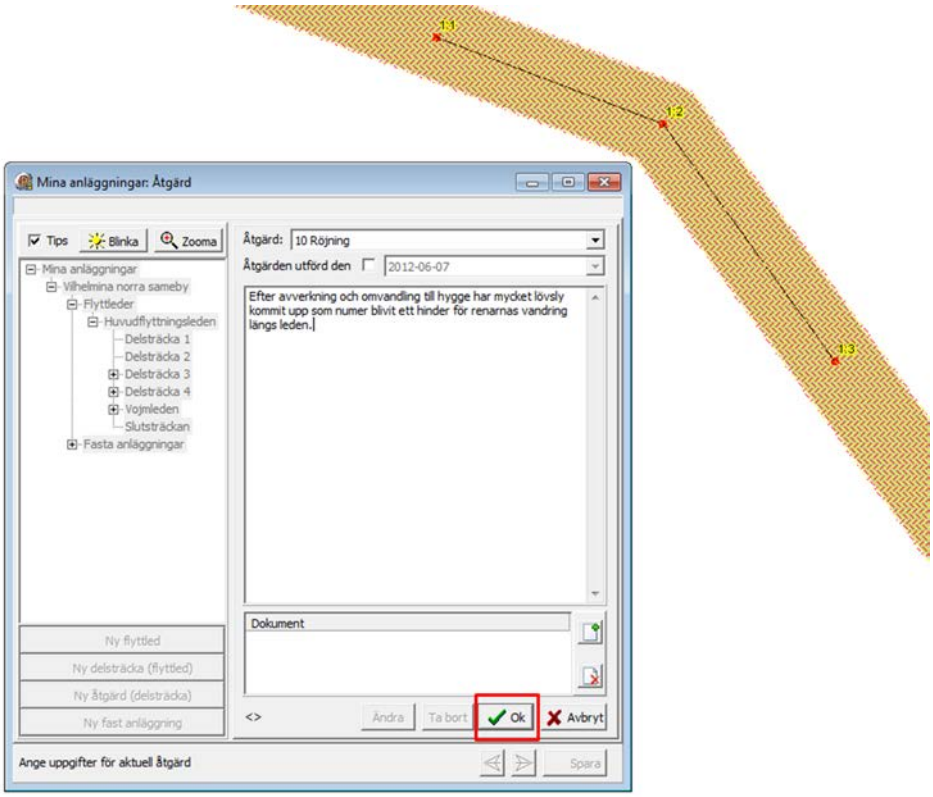
Ett nytt arbetsfönster öppnas för att kunna registrera åtgärderna. Notera att delsträckan som markerats för åtgärdsbeskrivning också markerats på kartan. Zooma in till den del av delsträckan där åtgärden ska registreras.

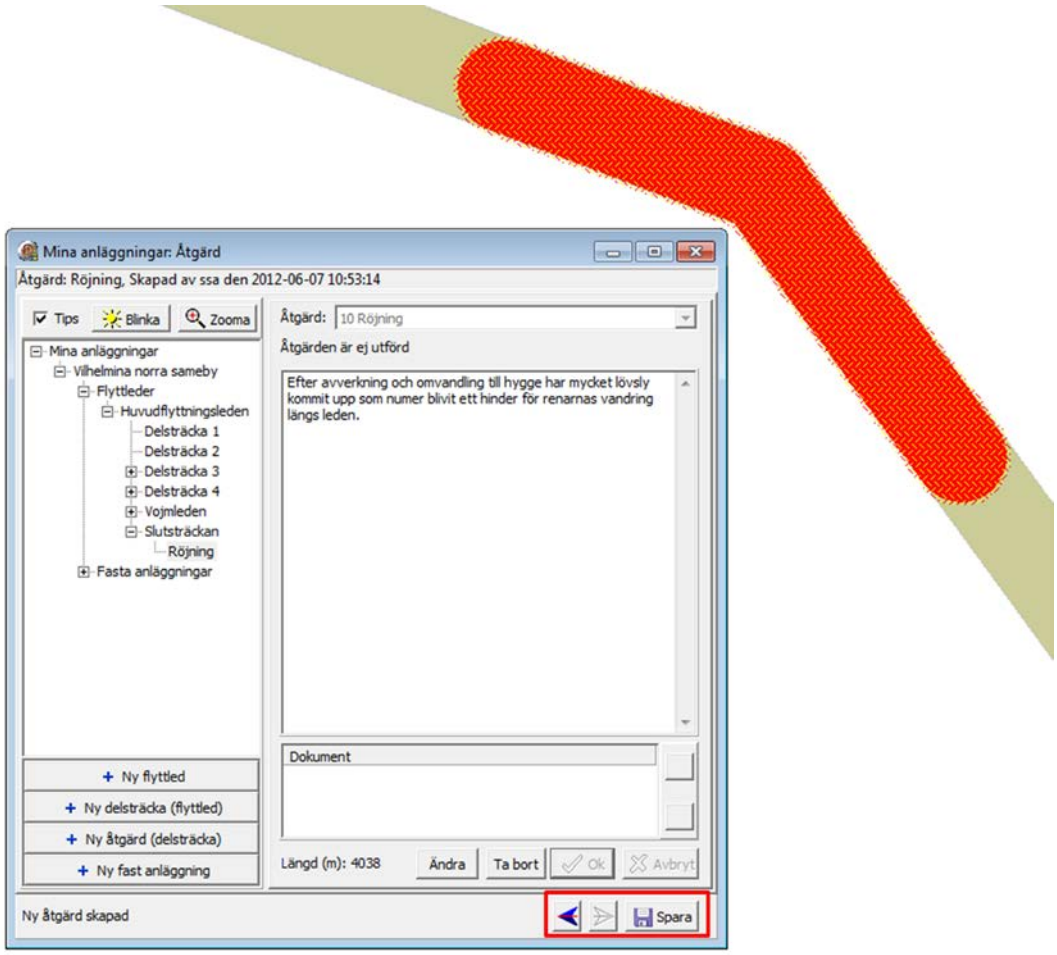
Markera med muspekaren var åtgärden ska börja och var den ska sluta. Det är bara dessa TVÅ punkter som ska markeras. RenGIS ritar automatiskt in eventuella hörnpunkter om det behövs (som i exempelbilden ovan). Avsluta med ”Skiss klar” om du är nöjd.

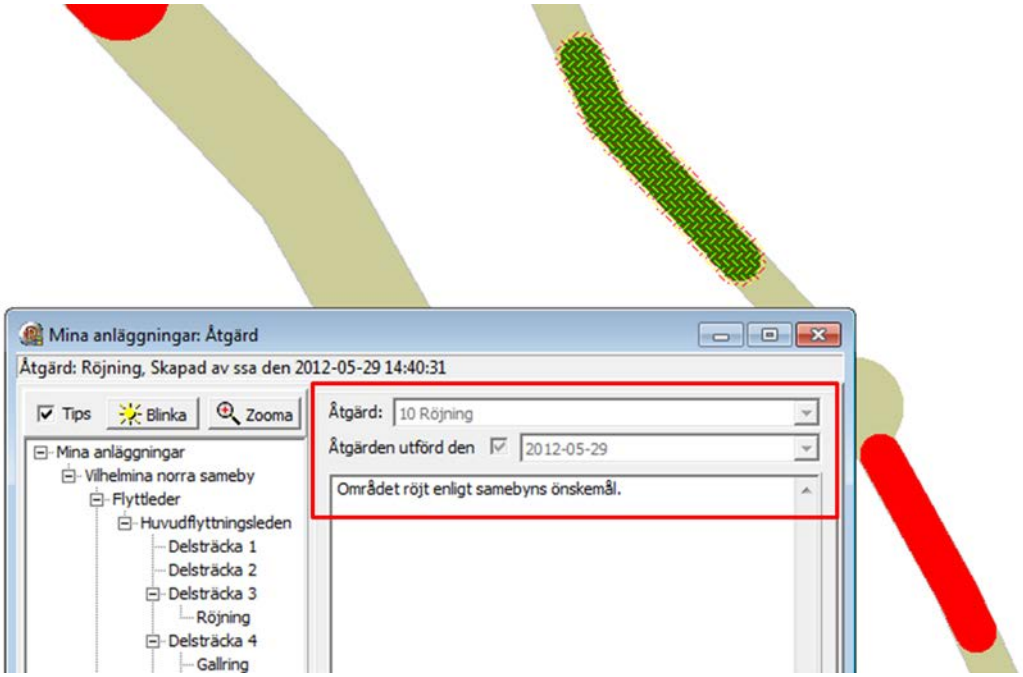
Nu öppnas en ny sektion där informationen om den aktuella åtgärden måste fyllas i. Först väljer man ur en rullista vilken typ av åtgärd som är önskvärd.

Därefter beskriver man med egna ord varför åtgärden är nödvändig. I nedre delen av fönstret finns även en möjlighet att koppla dokument till åtgärden (t.ex. bilder). Klicka på ”Ok” när informationen är ifylld. På samma sätt som tidigare nämnts kan textbeskrivningen utelämnas, men då kommer RenGIS att öppna ett varningsmeddelande som användaren aktivt måste klicka bort. Rekommendationen är ändå att beskrivningen bör göras samtidigt med registreringen av åtgärden.

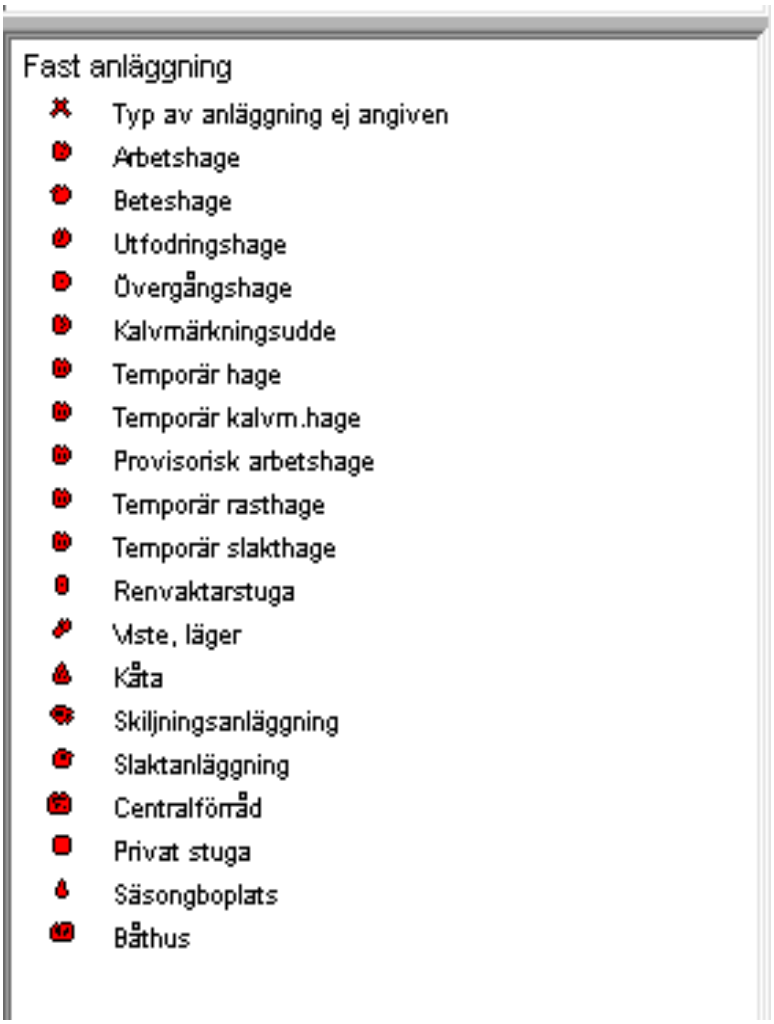
När man klickat på ”Ok” kommer åtgärden att läggas in längs delsträckan och vara rödfärgad. Observera att åtgärden inte är sparad ännu. För att spara åtgärden måste man komma ihåg att klicka på ”Spara”-knappen. Åtgärden sparas och programmet kan stängas ner utan att informationen går förlorad.

I samband med att åtgärden registrerades kunde man bocka för en ruta för utförd åtgärd samt skriva in datum för detta. Om den önskade åtgärden utförts bockas rutan för och datum för åtgärden fylls i. Åtgärden kommer då att ändra färg från röd till grön och ett meddelande om att åtgärden är utförd kommer automatiskt att skriva över den text som tidigare låg i textbeskrivningen.

5. Ny fast anläggning

Till renskötselns fasta anläggningar hör sådana anläggningar som är nödvändiga för att arbetet med renskötseln ska kunna fungera.

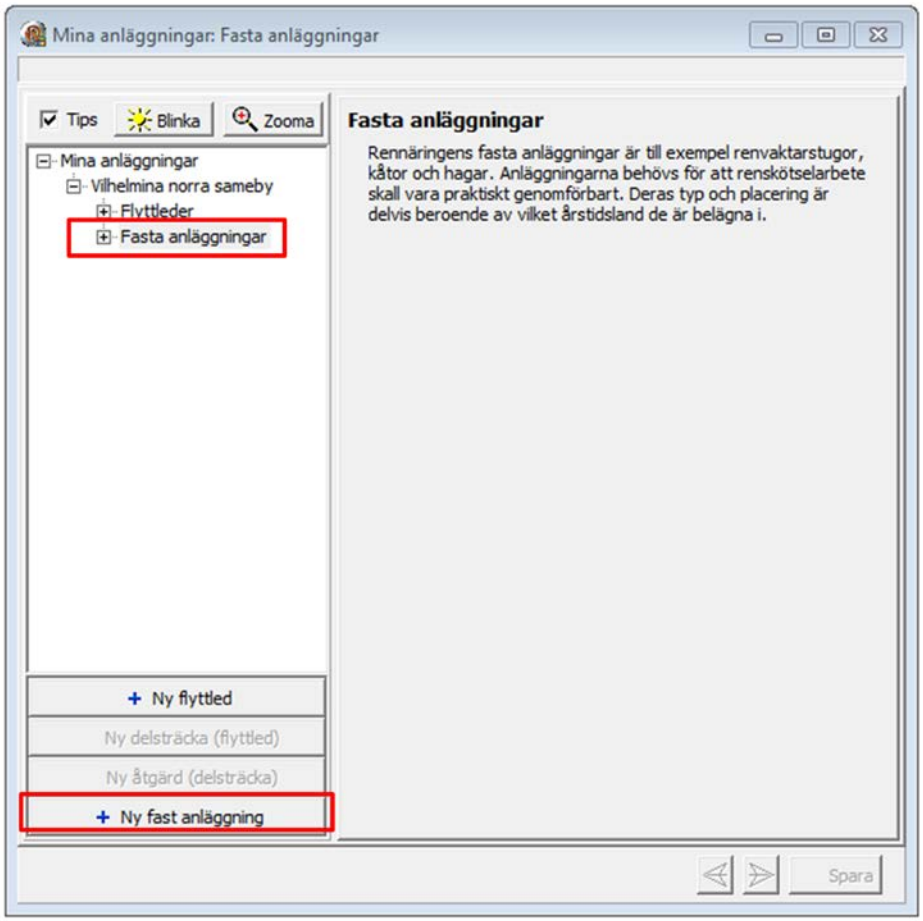

Listan här ovan visar vilka typer av fasta anläggningar som är möjliga att registrera inom ramen för funktionen ”Mina anläggningar”.

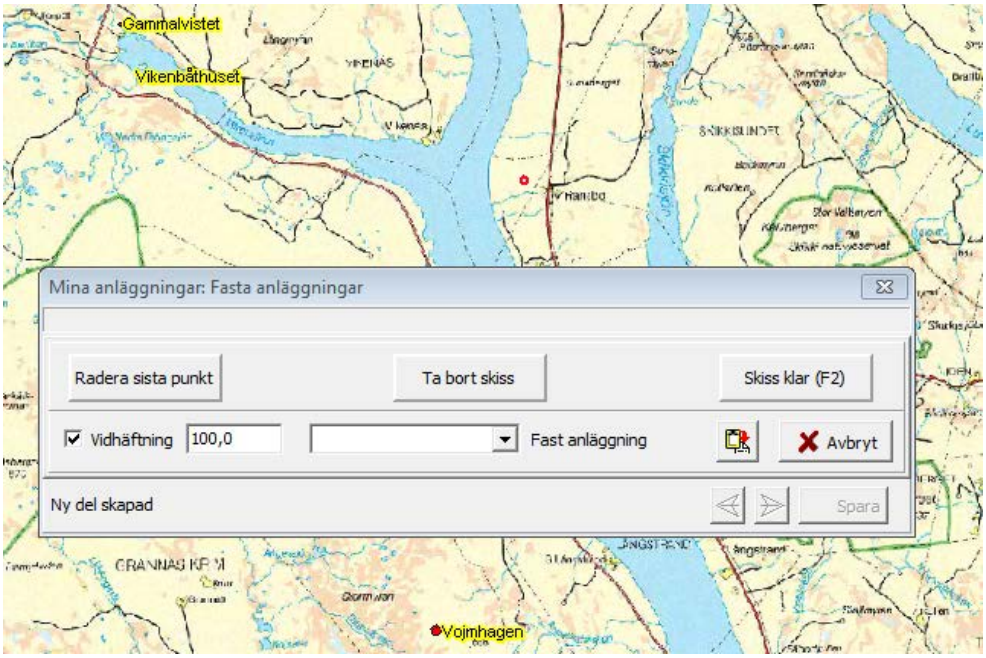
För att registrera en fast anläggning börjar man precis som tidigare med att föra muspekaren över den lilla svarta pilen till höger om penn-symbolen.

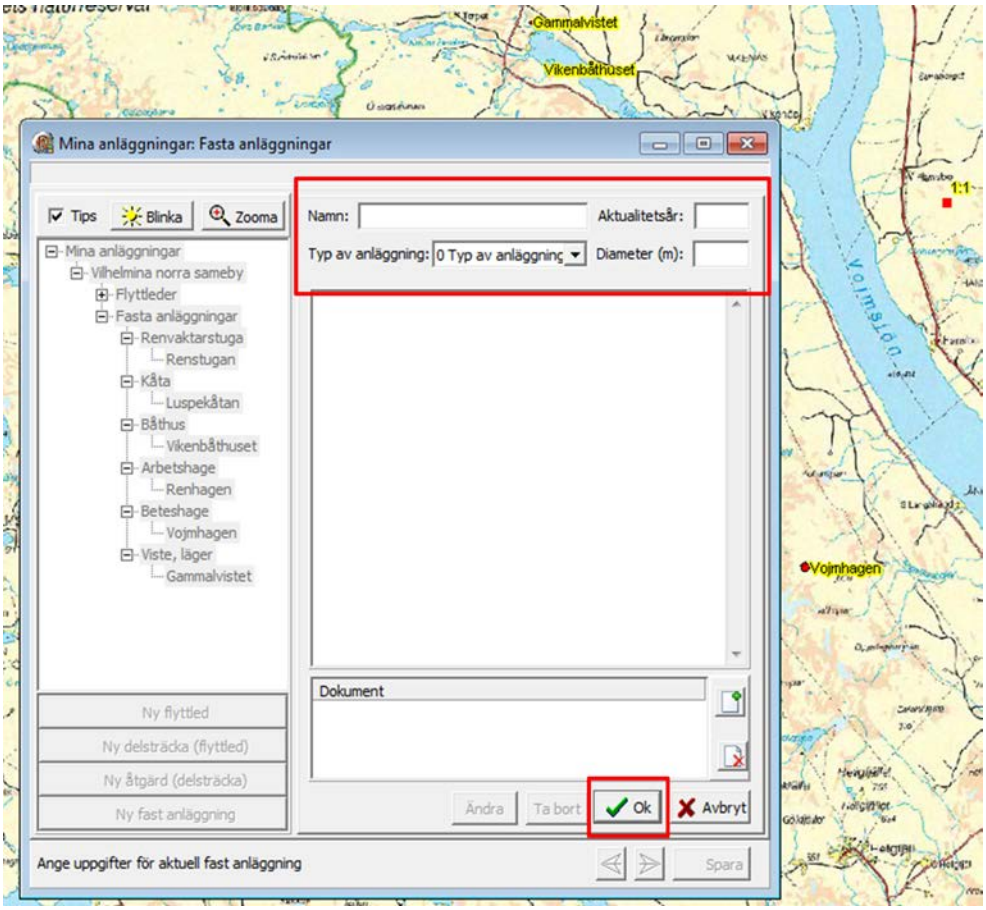
Välj därefter ”Redigera mina anläggningar” i menyn som blivit synlig på skärmen.

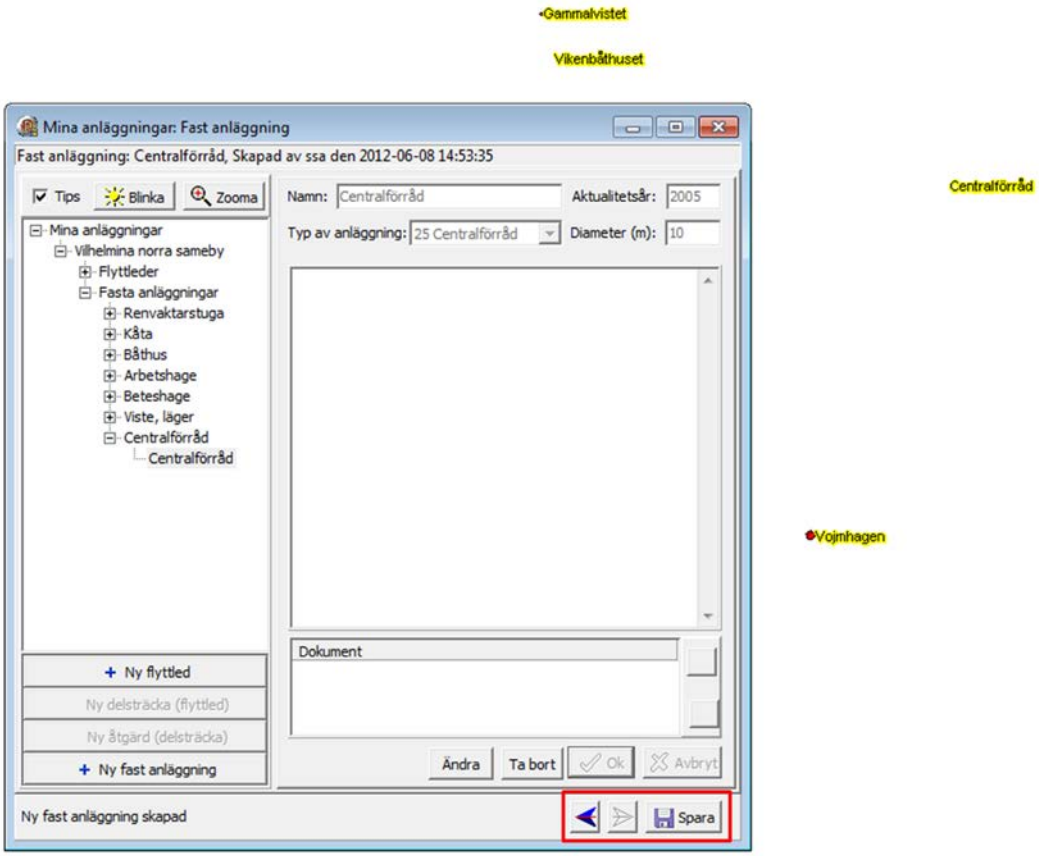
Ovanstående arbetsfönster öppnas samtidigt som ”Mina anläggningar” dyker upp i RenGIS innehållsförteckning. Välj Fasta anläggningar i arbetsfönstrets innehållsförteckning och klicka därefter på ”Ny fast anläggning”.

Enligt samma mönster som tidigare öppnas ett nytt arbetsfönster. För muspekaren (handsymbol) till den plats på kartan där anläggningen ligger. När rätt plats är vald vänsterklickar man en gång med musen för att registrera anläggningen på den platsen.

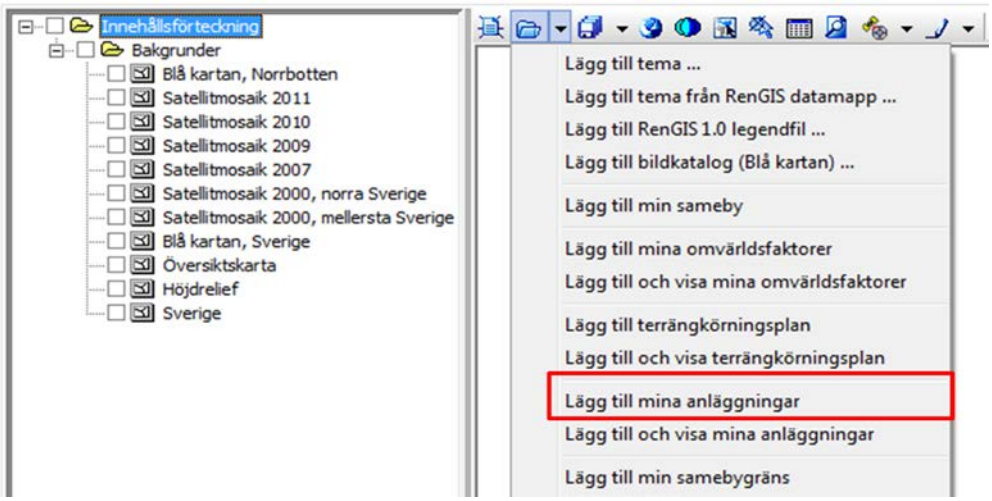
Eftersom en fast anläggning bara består av en punkt öppnar RenGIS automatiskt nästa arbetsfönster där uppgifterna om anläggningen ska fyllas i. Typ av anläggning väljs ur en rullista. Diametern ska anges i meter, vilket innebär att anläggningens faktiska storlek kommer att synas på kartan. En stor renhage blir alltså lättare att se på kartan än en liten kåta. Namnetiketten som hör till anläggningen kommer däremot att synas även vid utzoomat läge för att ändå kunna ge en överblick över var anläggninarna finns. Man kan, liksom tidigare, tillföra en textbeskrivning av anläggningen eller koppla dokument (t.ex. foton, tillstånd eller ritningar) till anläggningen. Om ingen beskrivande text görs kommer RenGIS automatiskt att varna för detta. Användaren kan sedan välja att gå tillbaka och lägga till beskrivningen eller fortsätta och göra beskrivningen senare. Oavsett val måste man klicka på ”Ok” för att gå vidare till nästa steg.

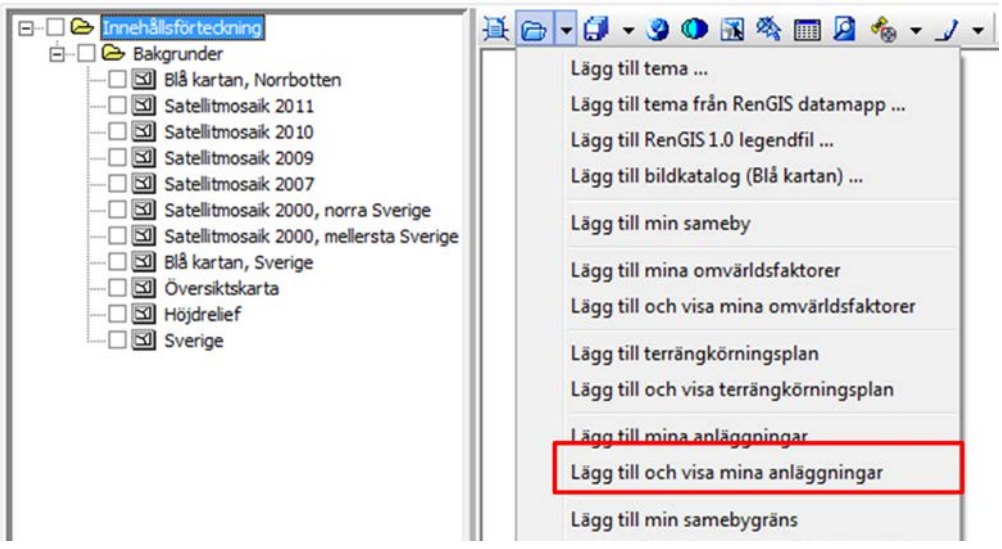
Den nya anläggningen syns nu i både innehållsförteckningen och på kartan, men för att spara måste man klicka på motsvarande knapp. Om man avslutar programmet utan att spara kommer inte de nya anläggningarna att finnas kvar när programmet öppnas nästa gång.

6 Lägg till mina anläggningar

Det är möjligt att lägga till mina anläggningar till innehållsförteckningen på flera olika sätt. Väljer man att redigera mina anläggningar så läggs dessa automatiskt till innehållsförteckningen, vilket har visats under tidigare rubriker. Det är också möjligt att lägga till mina anläggningar via ”Lägg till”-menyn i RenGIS. ”Lägg till”-menyn finns under mapp-symbolen i RenGIS verktygsfält.

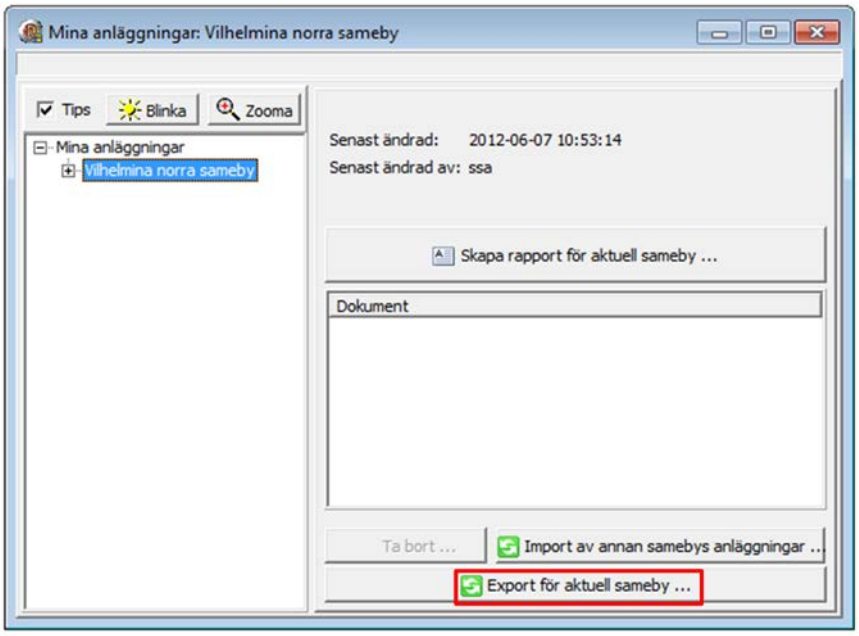
Därefter kan man antingen välja ”Lägg till mina anläggningar”. Då läggs mina anläggningar till innehållsförteckningen och de visas även i kartfönstret.

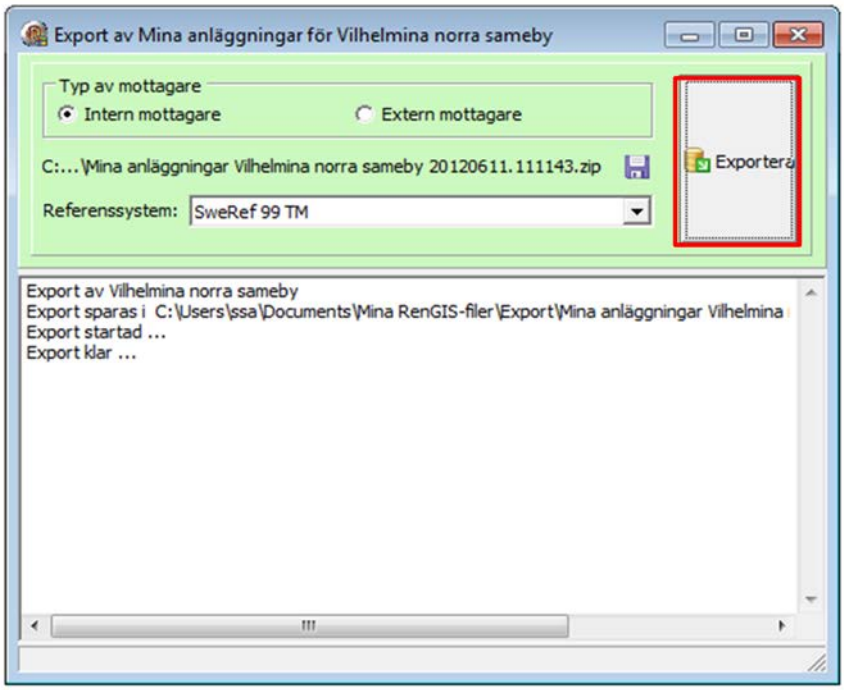
Väljer man istället ”Lägg til och visa mina anläggningar” läggs dessa återigen till innehållsförteckningen och visas i kartfönstret. Skillnaden mot föregående är att även arbetsfönstret som hör till mina anläggningar öppnas.

7 Exportera mina anläggningar

Det är möjligt att spara mina anläggningar till en fil som sedan kan importeras till en annan dator inom samebyn eller till en dator inom en annan sameby. Att spara mina anläggningar till en fil innebär att data skall exporteras.

När samebyn markeras i arbetsfönstrets innehållsförteckning kommer man att se knappen för ”Export för aktuell sameby”. Klicka på knappen för att exportera mina anläggningar från den aktuella samebyn (d.v.s. den sameby du är inloggad som).

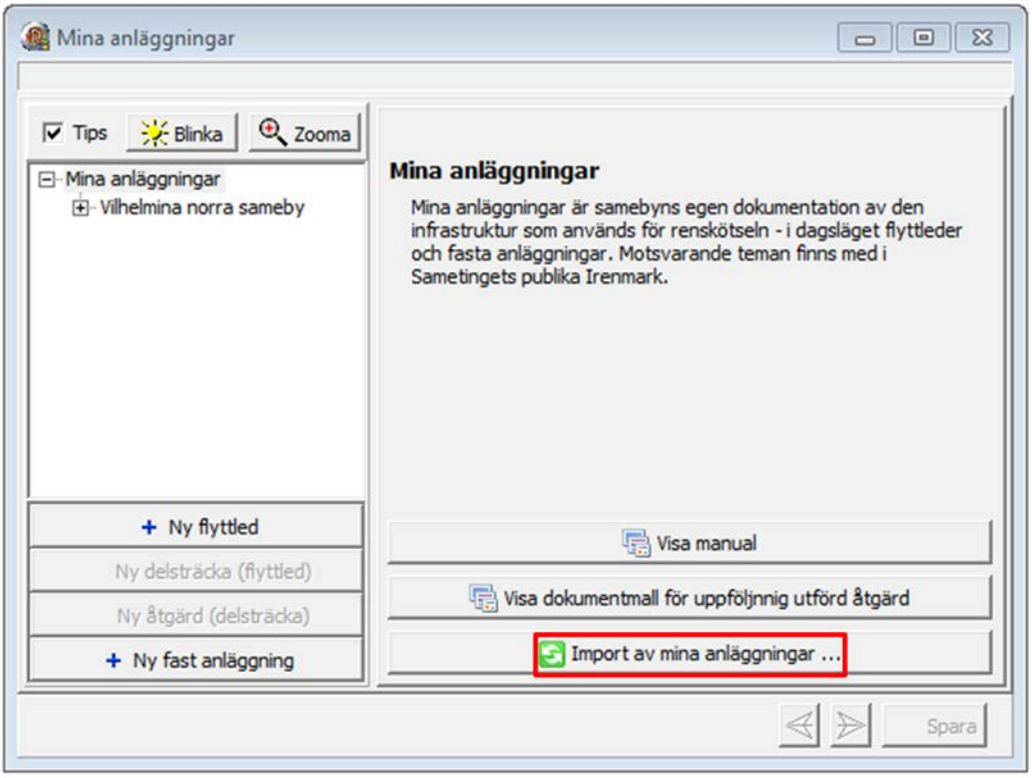
Ovanstående fönster kommer att öppnas. Markera först vem som är mottagare av filen. Är det en intern mottagare (inom samebyn) eller en extern mottagare (ej inom samebyn). Det är också möjligt att sätta referenssystem om man känner till detta hos mottagaren. Till vänster om diskettsymbolen syns var på datorn den exporterade filen hamnar samt vad den kommer att kallas. Klicka på ”Exportera” för att starta exporten till filen. I det vita fältet kan man sedan följa vad som sker. När det står att exporten är klar kan du stänga ner fönstret.

8 Importera mina anläggningar

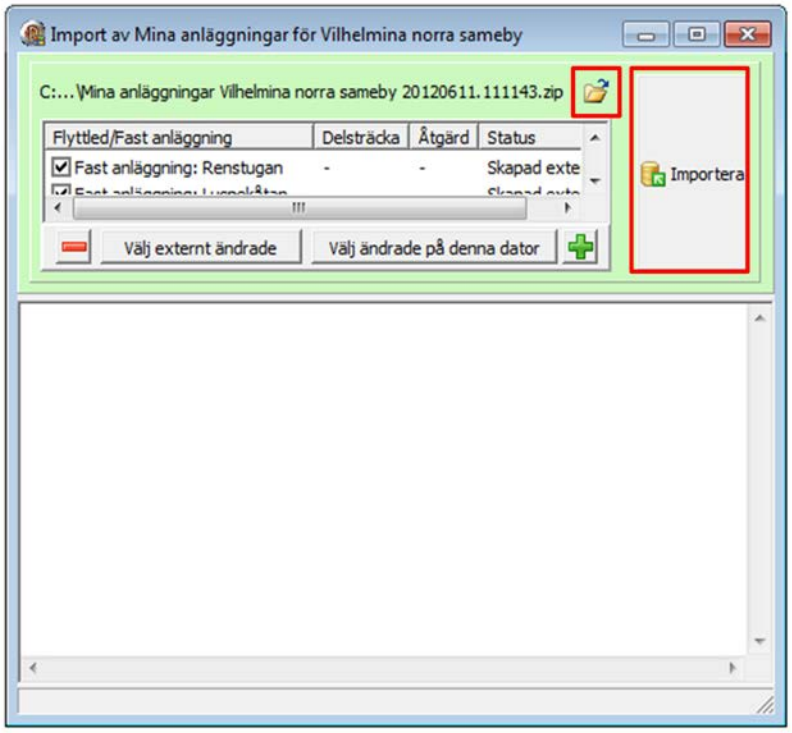
Det är möjligt att importera mina anläggningar om det finns en sparad fil med rätt format, t.ex. om någon annan inom samebyn utfört registreringen och nu vill göra detta arbete tillgängligt till övriga inom samebyn. Det kan också vara så att samebyn vill importera registrerade anläggningar som utförts av en annan sameby t.ex. gemensamma flyttleder.

8.1 Importera från egen sameby

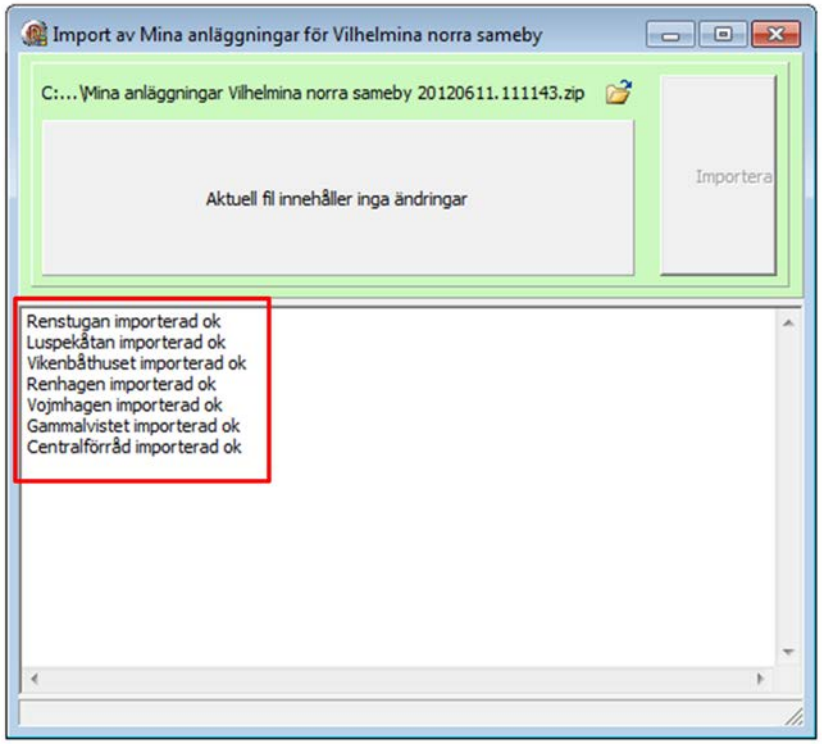
För att kunna importera mina anläggningar inom samma sameby måste man vara i redigeringsläget. Börja därför med att öppna ”Redigera mina anläggningar” via pennsymbolen i RenGIS verktygsfält.

Därefter måste man markera ”Mina anläggningar” eller sambyns namn i innehållsförteckningen i det fönster som öppnas. Gör man det kommer knappen ”Import av mina anläggningar” att vara synlig. Klicka på denna.

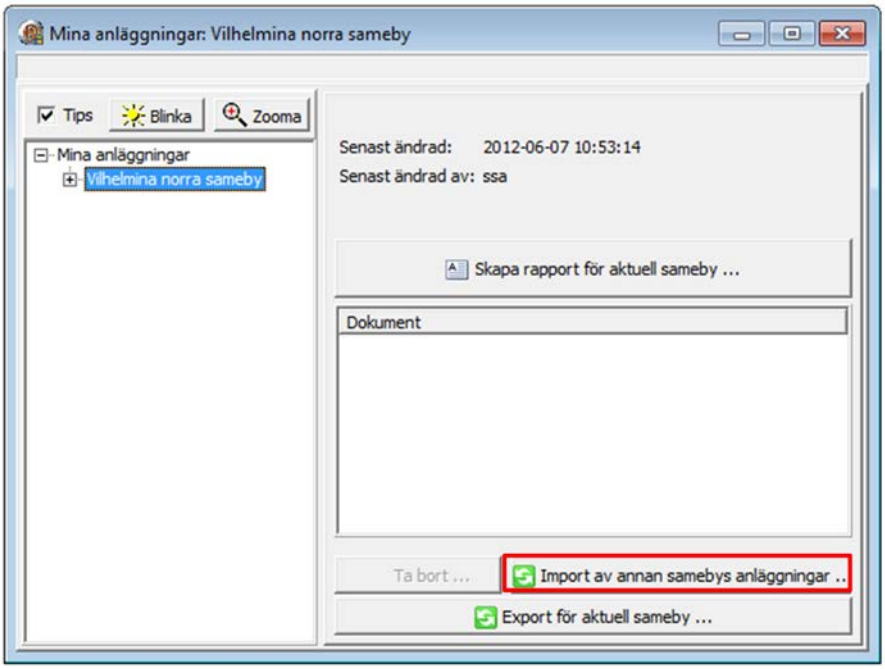
Genom att klicka på mapp-symbolen i övre delen av fönstret som öppnats söker man sig sedan via en filbläddrare fram till den fil som ska importeras. Välj den fil som ska importeras och bocka för de data som ska ingå i importen. Klicka på ”Importera” när valen är gjorda.

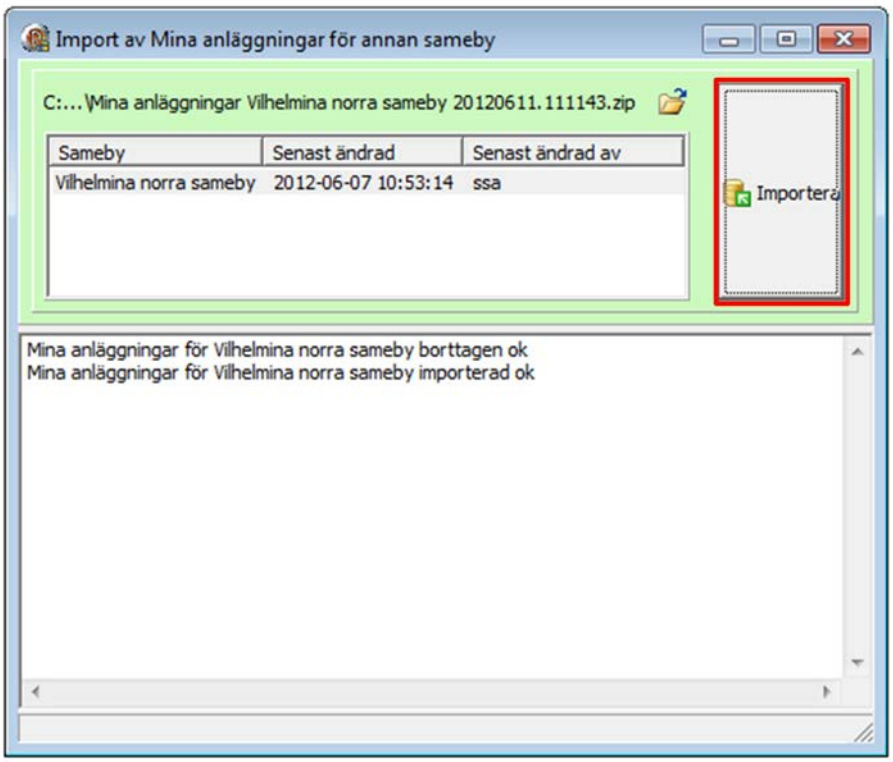
På samma sätt som tidigare kan man sedan följa skeendet i det undre textfältet. Där kan man kontrollera att de uppgifter man ville importera verkligen har kopierats över på ett korrekt sätt. Stäng fönstret när importen är klar. Kom bara ihåg att spara redigeringen innan du stänger programmet om du vill att ändringarna ska finnas kvar nästa gång du öppnar RenGIS.

8.2 Importera från annan sameby

För att kunna importera mina anläggningar från en annan sameby än den egna måste man öppna mina omvärldsfaktorer via ”Lägg till ”-menyn i RenGIS verktygsfält.

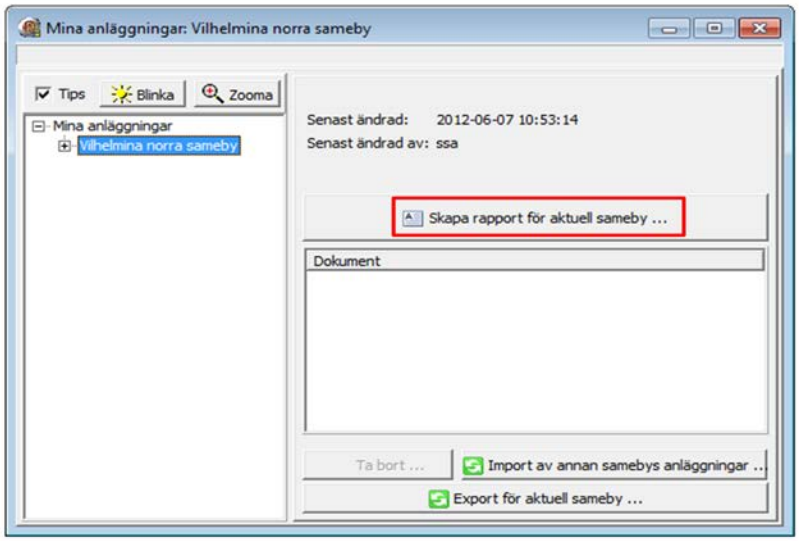
Leta upp knappen för ”Import av annan samebys anläggningar” och klicka på denna.

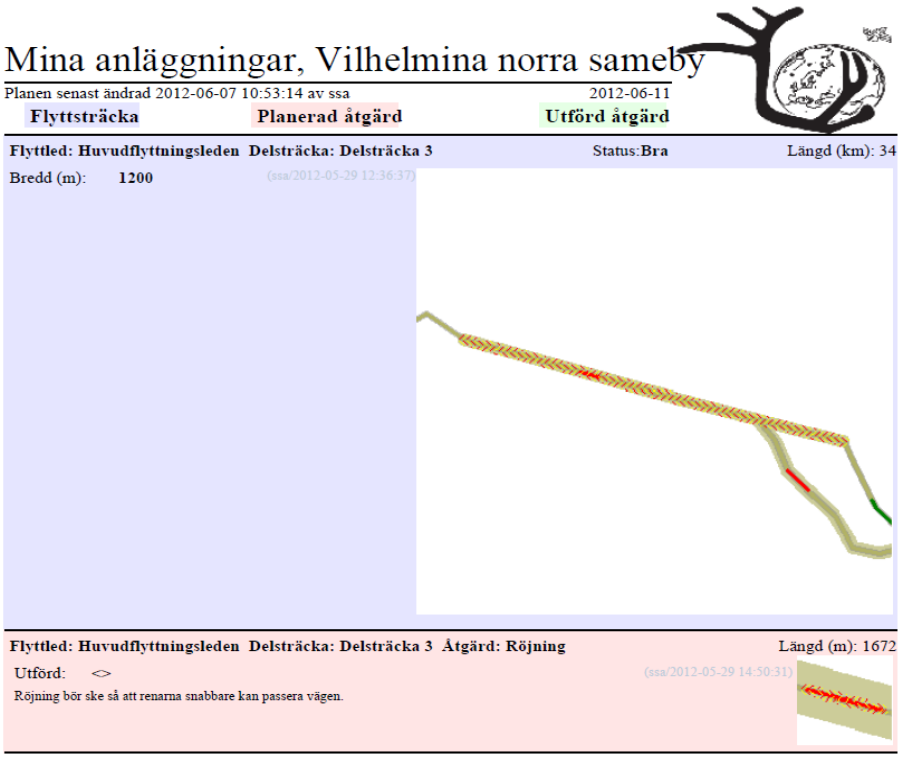
Ett nytt fönster kommer att öppnas. Via mapp-symbolen i övre delen av fönstret letar man upp och väljer den fil som ska importeras till RenGIS. Klicka därefter på ”Importera”. I textrutan kan man följa importens status. När importen är klar kan fönstret stängas ner. Kom bara ihåg att spara redigeringen innan du stänger programmet om du vill att ändringarna ska finnas kvar nästa gång du öppnar RenGIS.

9. Skapa rapport

RenGIS är utrustad med en funktion som gör det möjligt att skapa en rapport i pdf över alla samebyns anläggningar som registrerats via verktyget Mina anläggningar. Börja med att öppna verktyget via antingen ”Lägg till ”-menyn eller ”Redigera”-menyn i RenGIS verktygsfält.

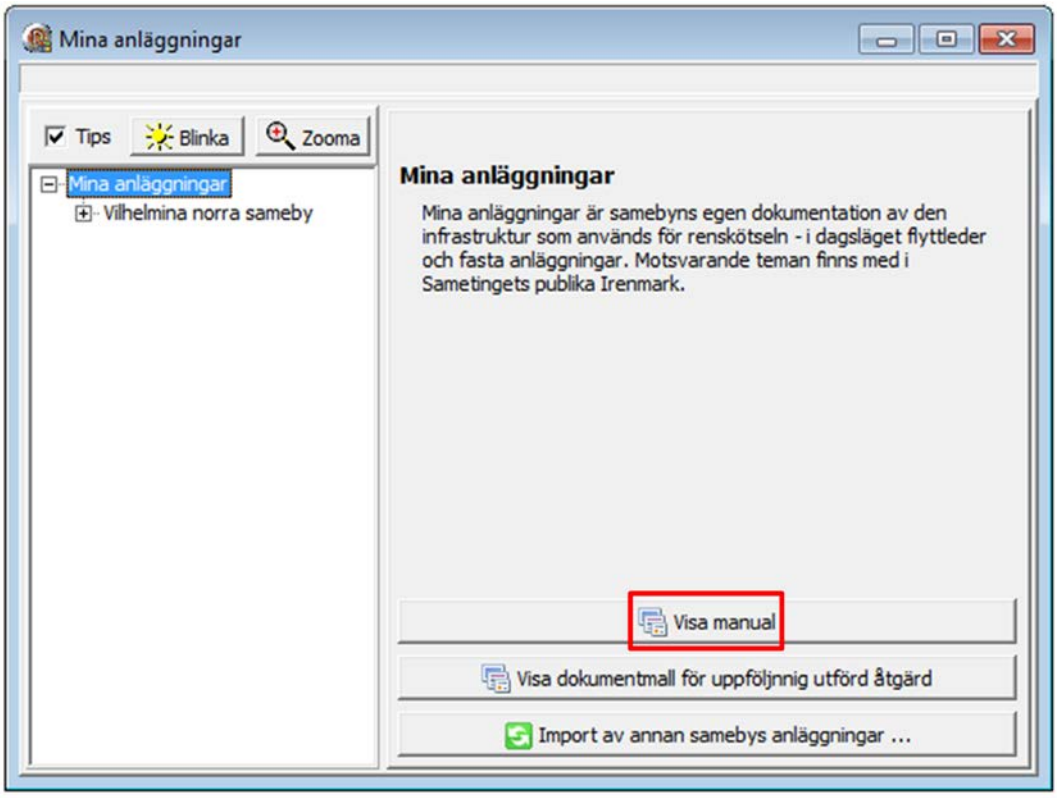

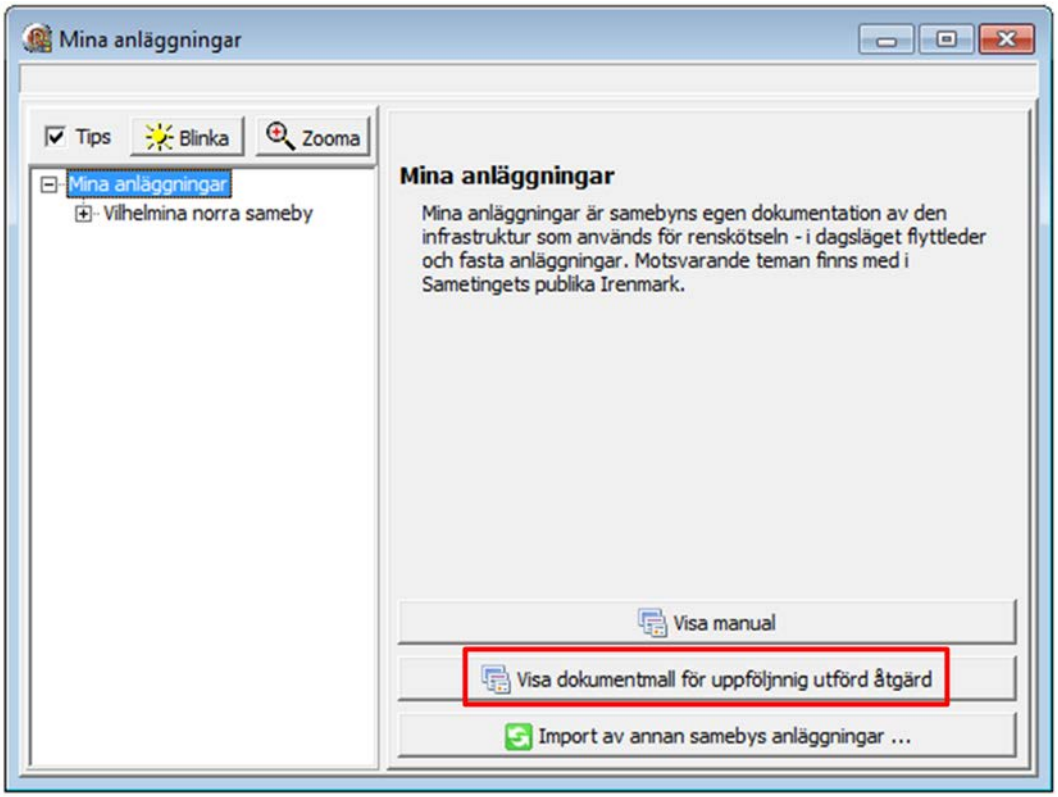
Markera därefter samebyns namn i det fönster som öppnas. Knappen för ”Skappa rapport för aktuell sameby” bör då bli synlig i fönstret. Klicka på denna för att automatiskt skapa en pdf-fil med alla anläggningar som registrerats som Mina anläggningar.

Pdf-filen öppnas omedelbart på skärmen och kan se ut som i exemplet ovan.
Denna rapport kan därefter sparas ner på vanligt sätt på datorn.

10. Övrigt

Mina anläggningar
Tips
Blinka
Zooma
Mina anläggningar
Vilhelmina norra sameby
Mina anläggningar
Mina anläggningar är samebyns egen dokumentation av den infrastruktur som används för renskötseln - i dagsläget flyttleder och fasta anläggningar. Motsvarande teman finns med i Sametingets publika Irenmark.
Visa manual
Visa dokumentmall för uppföljnnig utförd åtgärd
Import av annan samebys anläggningar ...

Mina anläggningar
Tips
Blinka
Zooma
Mina anläggningar
Vilhelmina norra sameby
Mina anläggningar
Mina anläggningar är samebyns egen dokumentation av den infrastruktur som används för renskötseln - i dagsläget flyttleder och fasta anläggningar. Motsvarande teman finns med i Sametingets publika Irenmark.
Visa manual
Visa dokumentmall för uppföljnnig utförd åtgärd
Import av annan samebys anläggningar ...